

Ýer şarynyň öz okunyň daşyndan bir gije gündiziň dowamynda doly bir aýlaw edýär, diýmek, 360 gradus burçy 24 sagatda öwrülýär. Onda Ýer şaryna her 15 gradus burça öwrülme üçin 1 sagat wagt gerek bolýar. Şunlukda meridianlar boýunça her 15 gradusyň arasy bir sagat guşaklygyna degişlidir.

Her ýurduň öz milli wagt barlaghanasy bardyr. Olar Pariž şäherindäki Halkara agram we ölçeg býurosyna sagat maglumatlaryny zygiderli iberýär. Eýýäm ol ýerde, bu sanlaryň hemmesine esaslanyp, häzirki wagtyň ortaça bahasy hasaplanýar.

Sagat guşaklygy ulgamy diýen düşünje diňe 19-njy asyrdan demir ýollaryň köpçülikleýin peýdalanylýan başlanmagy bilen peýda boldy.

Günbatardan gündogara Hytaýyň uzynlygy 5700 km, şonuň üçin bu ýurduň birbada 5 sagat zolagynda ýerleşýändigini geň däldir. Ýöne Hytaý Halk Respublikasy Pekiniň wagtyna görä ýaşaýar, ýagny ýurtda diňe bir sagat guşaklygy hereket edýär.

Nepal bilen Hindistanyň arasynda 15 minutlyk wagt tapawudy bar. Bu tapawut Nepal Hindistandan “aýrylandan” soň ýüze çykdy. Garaşsyzlygyny görkezme üçin Nepal halky ilki sagatlaryny 10 minut öňe süýşürdi, 1986-njy ýylda bolsa ýene 5 minut “goşdy”. Ýaponiýa “Günüň dogýan” ýurdy diýip tanalýan hem bolsa, Wladiwostok Tokiodan bir sagat öňde barýar.

Demirgazyk we Günorta polýuslarda ähli meridianlar bir nokada birleşýärler we olary haýsydyr bir wagt zolagyna degişli edip bolmaz. Şonuň üçin ol ýerde ählumumy wagtyň (Grinwiç ortaça wagt) işleýändigini umumy kabul edilýär. Şeýle-de bolsa, Günorta polýusda ýerleşýän Amerikanyň Antarktika Amundsen-Skott stansiýasynda Täze Zelandiýanyň wagty ýörelýär, sebäbi stansiýa uçuşlar şol ýerden gelýär.

Meýlis HOJAÝEW
Türkmenistanyň Döwlet
energetika institutynyň talyby